

پرسشنامه جدایی روانشناختی (هافمن، 1984)

معرفی پرسشنامه:

این پرسشنامه 124 سوالی، در برگیرنده خرده مقیاس‌های جداگانه ای است که سازه‌های استقلال کنشی، استقلال هیجانی، استقلال تعارضی و استقلال نگرشی را در رابطه با پدر و مادر می‌سنجد. استقلال نگرشی دارای 28 گویه است که نگرش‌ها، ارزش‌ها و اعتقادات متفاوت دانشجویان از والدینشان را ارزیابی می‌کنند. مولفه استقلال تعارضی با 50 گویه به حس استقلال از احساس گناه، خشم و مسئولیت نسبت به والدین اشاره دارد. استقلال هیجانی 22 گویه میزان استقلال جوان از نیاز به تصدیق والدین، نزدیکی به والدین و حمایت عاطفی والدین در کارها را می‌سنجد. استقلال کنشی نیز با 24 گویه استقلال نوجوانان در عمل به وظایف شخصی بدون احتیاج به کمک والدین را اندازه می‌گیرد. نیمی از 124 گویه مقیاس، یعنی 62 عبارت ابعاد استقلال کنشی، استقلال هیجانی، استقلال تعارضی و استقلال نگرشی از مادر و 62 گویه نیز چهار بعد استقلال از پدر را می‌سنجد. بدین ترتیب 12 گویه (4، 9، 13، 17، 26، 29، 34، 39، 44، 49، 54 و 58) استقلال کنشی از مادر، 14 گویه (3، 8، 12، 16، 20، 25، 28، 33، 38، 43، 48، 53، 57 و 62) استقلال نگرشی از مادر، 20 گویه (1، 5، 6، 7، 14، 15، 18، 19، 23، 24، 27، 30، 32، 36، 40، 42، 46، 50، 52 و 61) استقلال تعارضی از مادر، 11 گویه (2، 10، 31، 35، 37، 41، 45، 47، 51، 55 و 60) استقلال هیجانی از مادر را مورد اندازه‌گیری قرار می‌داد. همین‌طور گویه‌های (63، 67، 68، 69، 76، 77، 80، 81، 85، 86، 89، 92، 94، 98، 102، 104، 108، 112، 114 و 123) استقلال تعارضی از پدر، گویه‌های (64، 72، 73، 74، 75، 78، 82، 83، 84، 87، 88، 90، 91، 93، 95، 96، 99، 100، 101، 103، 105، 106، 107، 109، 110، 111، 113، 117 و 122) استقلال هیجانی از

پدر، گویه‌های (65، 70، 74، 78، 82، 87، 90، 95، 100، 105، 110، 115، 119 و 124) استقلال نگرشی از پدر و گویه‌های (66، 71، 75، 79، 88، 91، 96، 101، 106، 111، 116 و 120) استقلال کنشی از پدر را می‌سنجد.

نمره گذاری:

دامنه نمره‌های گویه‌ها از 1 تا 5، حداقل نمره کلی 124 و حداکثر آن 620 است. همه گویه‌های آزمون دارای وزن مساوی هستند. نمره‌های خرده مقیاس‌ها براساس مجموع نمره‌های یک فرد در هر مقیاس به دست می‌آید. و سپس تفاضل نمره آزمودنی با حداکثر نمره هر زیر مقیاس تعیین می‌شود. هر چه قدر مجموع نمرات بالاتر باشد، جدایی روانشناختی در زیر مقیاس مذکور بیشتر است (واحدی، 1394). همچنین تمامی گویه‌ها دارای نمره‌گذاری مستقیم می‌باشند یعنی به گزینه "هرگز درست نیست" = نمره 1 و به گزینه "کاملاً صادق است" = نمره 5 تعلق می‌گیرد.

روایی و پایایی:

در پژوهش واحدی (1394) که هنجاریابی این پرسشنامه انجام داده‌اند آلفای کرونباخ پرسشنامه به شرح جدول زیر می‌باشند. همچنین روایی همگرای پرسشنامه مطلوب گزارش گردیده است.

آلفای کرونباخ	زیر مقیاس‌ها	
0/84	استقلال تعارضی از مادر	جدایی روانشناختی از مادر
0/75	استقلال هیجانی از مادر	
0/75	استقلال نگرشی از مادر	
0/76	استقلال کنشی از مادر	
0/82	استقلال تعارضی از پدر	جدایی روانشناختی از پدر
0/84	استقلال هیجانی از پدر	
0/78	استقلال نگرشی از پدر	
75	استقلال کنشی از پدر	

ردیف	عبارات	هرگز درست	خیلی کم	تا حدودی	تا حد زیاد	کاملاً صادق
1	بعضی وقت‌ها احساس می‌کنم که مادرم وبال گردنم است.					
2	هنگامی که از مادرم به مدت زمان زیادی دور می‌مانم، احساس شادمانی می‌کنم.					
3	نظر من در مورد صفات ارثی شبیه پدرم است.					
4	در انتخاب دوستانم خواسته‌های مادرم موثر بوده است.					
5	احساس می‌کنم که دائماً با مادرم می‌جنگم.					
6	بسیاری از مشکلاتی که دارم، مادرم را مقصر می‌دانم.					
7	کاش بیشتر می‌توانستم به مادرم اعتماد کنم.					
8	نگرش من در مورد قباحت و زشتی شبیه نگرش مادرم است.					
9	وقتی که مشکلی پیدا می‌کنم، معمولاً برای حل آن به مادرم متوسل می‌شوم.					
10	برایم با اهمیت‌ترین شخص در دنیا، مادرم است.					

					من باید مراقب باشم تا به احساسات مادرم صدمه نزنم.	11
					عقیده‌ام در مورد نقش زن شبیه نظر مادرم است.	12
					اغلب از مادرم می‌خواهم تا در حل مشکلات شخصی ام به من کمک کند.	13
					گاهی اوقات احساس می‌کنم که توسط مادرم تنبیه می‌شوم.	14
					کاشکی مادرم بیش از اندازه حمایت کننده نبود.	15
					عقایدم در مورد نقش مرد شبیه نظر مادرم است.	16
					من بدون تأیید مادرم نمی‌توانم یک خرید عمده را انجام دهم.	17
					کاش مادرم زیاد مرا تحت نفوذ خود قرار نمی‌داد.	18
					ای کاش مادرم مرا بازیچه دست خود قرار نمی‌داد.	19
					عقاید مذهبی من شبیه مادرم است.	20
					خواسته‌های مادرم در انتخاب رشته من در دانشگاه موثر بوده است.	21
					نسبت به مادرم احساس تعهد می‌کنم.	22
					مادرم فراتر از توانایی ام از من انتظار دارد.	23

					کاش دروغ گفتن به مادرم را قطع می‌کردم.	24
					عقاید من در مورد نحوه تربیت بچه‌ها شبیه مادرم است.	25
					مادرم به من کمک میکند تا حساب دخ و خرج را داشته باشم.	26
					من اغلب آرزو دارم که مادرم همانند یک بزرگسال با من رفتار می‌کرد.	27
					باورهای من در مورد ارزش صداقت و درستکاری شبیه مادرم است.	28
					من وقتی می‌خواهم در مورد آخر هفته برنامه‌ریزی کنم معمولاً با مادرم مشورت می‌کنم.	29
					من اغلب اوقات از دست مادرم عصبانی هستم.	30
					دوست دارم که مادرم را بغل کنم و ببوسم.	31
					وقتی که مادرم در مورد کارهایی که من انجام می‌دهم پیشنهادهایی می‌دهد، ناراحت می‌شوم.	32
					نگرشم در مورد تنهایی شبیه نگرش مادرم است.	33
					من وقتی می‌خواهم در مورد استخدام پاره وقت تصمیم بگیرم با مادرم مشورت می‌کنم.	34
					من در کارهایی مطابق با اینکه آیا مادرم آن را تصدیق خواهد کرد یا نه تصمیم می‌گیرم.	35

					حتی موقعی که مادرم نظر خوبی دارد من به خاطر اینکه آن نظر اوست آن را نمی‌پذیرم.	36
					وقتی که من در دانشگاه به طور ضعیف کار می‌کنم احساس می‌کنم که با این کارم مادرم را مأیوس می‌کنم.	37
					نگرش من در مورد حمایت محیطی شبیه نگرش مادرم است.	38
					وقتی که در موقعیت دشواری قرار می‌گیرم از مادرم می‌خواهم که یک کاری انجام دهد.	39
					ای کاش مادرم سعی نمی‌کرد تا مرا به طرفداری از خود وادارد.	40
					مادرم بهترین دوست من است.	41
					در مورد مسائل مختلف با مادرم مشاجره می‌کنم.	42
					عقاید من در مورد نحوه آغاز شدن جهان شبیه عقیده مادرم است.	43
					در مورد خیلی از مسائلی که برایم پیش می‌آید مطابق تصمیمات مادرم عمل می‌کنم.	44
					به نظر می‌رسد که من در قیاس با بیشتر هم سن و سالها بیشتر شبیه مادرم هستم.	45
					مادرم بعضی اوقات مایه خجالت من می‌شود.	46
					بعضی مواقع احساس می‌کنم که خیلی وابسته به مادرم هستم.	47

					عقاید من در مورد روز قیامت و رستاخیز شبیه مادرم است.	48
					وقتی برای اوقات فراغتم برنامه ریزی می‌کنم از مادرم می‌خواهم مرا راهنمایی کند.	49
					من بعضی مواقع از مادرم خجالت زده می‌شوم.	50
					بیش از اندازه به عکس العمل‌های مادرم توجه می‌کنم.	51
					وقتی که مادرم از من انتقاد می‌کند عصبانی می‌شوم.	52
					نگرش من در مورد جنسیت شبیه مادرم است.	53
					من دوست دارم در انتخاب لباسی که می‌خواهم برای موقعیت به خصوصی بخرم مادرم کمک کند.	54
					من بعضی مواقع احساس می‌کنم که یک حالت بسط یافته‌ای از مادرم هستم.	55
					وقتی که چیزی را از مادرم پنهان می‌کنم احساس ناراحتی می‌کنم.	56
					نگرش من در مورد دفاع از ملیت شبیه نگرش مادرم است.	57
					وقتی که چیزی ایراد پیدا می‌کند مادرم در جریان امر قرار می‌گیرد.	58
					من اغلب اوقات مجبورم به خاطر مادرم تصمیماتی بگیرم.	59

					مطمئن نیستم که بدون مادرم بتوانم زندگی کنم.	60
					وقتی که مادرم به من می‌گوید که چه کاری را باید انجام دهم ناراحت می‌شوم.	61
					نگرش من در مورد بیماری روانی افراد شبیه نگرش مادرم است.	62
					بعضی وقت‌ها احساس می‌کنم که پدرم وبال گردنم است.	63
					هنگامی که از پدرم به مدت زمان زیادی دور می‌مانم، احساس شادمانی می‌کنم.	64
					نظر من در مورد صفات ارثی شبیه پدرم است.	65
					در انتخاب دوستان خواسته‌های پدرم موثر بوده است.	66
					احساس می‌کنم که دائماً با پدرم می‌جنگم.	67
					بسیاری از مشکلاتی که دارم، پدرم را مقصر می‌دانم.	68
					کاش بیشتر می‌توانستم به پدرم اعتماد کنم.	69
					نگرش من در مورد قباحت و زشتی شبیه نگرش پدرم است.	70
					وقتی که مشکلی پیدا می‌کنم، معمولاً برای حل آن به پدرم متوسل می‌شوم.	71
					با اهمیت‌ترین شخص در دنیا برایم، پدرم است.	72

				من باید مراقب باشم تا به احساسات پدرم صدمه نزنم.	73
				عقیده‌ام در مورد نقش زن شبیه نظر پدرم است.	74
				اغلب از پدرم می‌خواهم تا در حل مشکلات شخصی‌ام به من کمک کند.	75
				گاهی اوقات احساس می‌کنم که توسط پدرم تنبیه می‌شوم.	76
				کاشکی پدرم بیش از اندازه حمایت کننده نبود.	77
				عقایدم در مورد نقش مرد شبیه نظر پدرم است.	78
				من بدون تأیید پدرم نمی‌توانم یک خرید عمده را انجام دهم.	79
				کاش پدرم زیاد مرا تحت نفوذ خود قرار نمی‌داد.	80
				ای کاش پدرم مرا بازیچه دست خود قرار نمی‌داد.	81
				عقاید مذهبی من شبیه پدرم است.	82
				خواسته‌های پدرم در انتخاب رشته من در دانشگاه موثر بوده است.	83
				نسبت به پدرم احساس تعهد می‌کنم.	84
				پدرم فراتر از توانایی‌ام از من انتظار دارد.	85
				کاش دروغ گفتن به پدرم را قطع می‌کردم.	86

					عقایدم در مورد نحوه تربیت بچه‌ها شبیه پدرم است.	87
					پدرم به من کمک می‌کند تا حساب دخل و خرجم را داشته باشم.	88
					من اغلب آرزو دارم که پدرم همانند یک بزرگسال با من رفتار می‌کرد.	89
					باورهایم در مورد ارزش صداقت و درستکاری شبیه پدرم است.	90
					من وقتی می‌خواهم در مورد آخر هفته برنامه‌ریزی کنم معمولاً با پدرم مشورت می‌کنم.	91
					من اغلب اوقات از دست پدرم عصبانی هستم.	92
					دوست دارم که پدرم را بغل کنم و ببوسم.	93
					وقتی که پدرم در مورد کارهایی که من انجام می‌دهم پیشنهادهایی می‌دهد، ناراحت می‌شوم.	94
					نگرشم در مورد تنهایی شبیه نگرش پدرم است.	95
					من وقتی می‌خواهم در مورد استخدام پاره وقت تصمیم بگیرم با پدرم مشورت می‌کنم.	96
					من در کارهایم مطابق با اینکه آیا پدرم آن را تصدیق خواهد کرد یا نه تصمیم می‌گیرم.	97
					حتی موقعی که پدرم نظر خوبی دارد من به خاطر اینکه آن نظر اوست آن را نمی‌پذیرم.	98

					وقتی که من در دانشگاه به طور ضعیف کار می‌کنم احساس می‌کنم که با این کارم پدرم را مأیوس می‌کنم.	99
					نگرش من در مورد حمایت محیطی شبیه نگرش پدرم است.	100
					وقتی که در موقعیت دشواری قرار می‌گیرم از پدرم می‌خواهم که یک کاری انجام دهد.	101
					ای کاش پدرم سعی نمی‌کرد تا مرا به طرفداری از خود وادارد.	102
					پدرم بهترین دوست من است.	103
					در مورد مسائل مختلف با پدرم مشاجره می‌کنم.	104
					عقاید من در مورد نحوه ی آغاز شدن جهان شبیه عقیده پدرم است.	105
					در مورد خیلی از مسائلی که برایم پیش می‌آید مطابق تصمیمات پدرم عمل می‌کنم.	106
					به نظر می‌رسد که من در قیاس با بیشتر هم سن و سالها بیشتر شبیه پدرم هستم.	107
					پدرم بعضی اوقات مایه خجالت من می‌شود.	108
					بعضی مواقع احساس می‌کنم که خیلی وابسته به پدرم هستم.	109
					عقاید من در مورد روز قیامت و رستاخیز شبیه پدرم است.	110

					وقتی برای اوقات فراغتم برنامه ریزی می‌کنم از پدرم می‌خواهم مرا راهنمایی کند.	111
					من بعضی مواقع از پدرم خجالت زده می‌شوم.	112
					بیش از اندازه به عکس العمل های پدرم توجه می‌کنم.	113
					وقتی که پدرم از من انتقاد می‌کند عصبانی می‌شوم.	114
					نگرش من در مورد جنسیت شبیه پدرم است.	115
					من دوست دارم در انتخاب لباسی که می‌خواهم برای موقعیت به خصوصی بخرم پدرم کمک کند.	116
					من بعضی مواقع احساس می‌کنم که یک حالت بسط یافته‌ای از پدرم هستم.	117
					وقتی که چیزی را از پدرم پنهان می‌کنم احساس ناراحتی می‌کنم.	118
					نگرش من در مورد دفاع از ملیت شبیه نگرش پدرم است	119
					وقتی که چیزی ایراد پیدا می‌کند پدرم در جریان امر قرار می‌گیرد.	120
					من اغلب اوقات مجبورم به خاطر پدرم تصمیماتی بگیرم.	121
					مطمئن نیستم که بدون پدرم بتوانم زندگی کنم.	122

					وقتی که پدرم به من می‌گوید که چه کاری را باید انجام دهم ناراحت می‌شوم.	123
					نگرش من در مورد بیماری روانی افراد شبیه نگرش پدرم است.	124

منبع:

واحدی، شهرام (1394). بررسی پایایی، روایی و تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه جدایی روانشناختی در بین دانشجویان. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، دوره پنجم، شماره 20، تابستان 1394، صص 159-189.

EKESHOO